Dosarul nr. 3-2829/2023

2-23130972-12-3-12092023

HOTĂRÂRE
În numele Legii

14 iulie 2025 mun. Chişinău

Judecătoria Chișinău (sediul Centru)
Instanța compusă din:
Preşedintele şedinţei, judecător Victor Sîrbu
Grefier Valeria Căinăreanu
Cu participarea:
Reclamantului Ivan Roșca
Avocatul reclamantului Vitalie Serbușco
Reprezentantul pârâtului Elena Bodnariuc

a examinat în ședință publică în procedură de contencios administrativ, cererea de chemare în judecată depusă de *****Ivan către Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea autorității publice de a emite act administrativ individual favorabil, -

c o n s t a t ă:

Argumentele participanților la proces:

La 11.09.2023, *****Ivan a depus cerere de chemare în judecată către Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea autorității publice de a emite act administrativ individual favorabil.

În motivarea cererii de chemare în judecată a indicat că, în anul 2017, ajungând la limita de vârstă pentru pensionare, s-a adresat (verbal) Casei teritoriale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova a sect. Centru, mun. Chișinău pentru a se stabili pensia pentru limita de vârstă (adresarea fiind verbală) cu scopul de a vedea care dintre pensii va fi mai mare, pensia pentru limita de vârstă sau pensia de dizabilitate.

Susține că, până la pensia pentru limita vârsta, reclamantul primea pensie de invaliditate în sumă de 1681,51 lei/lunar, iar în urma indexării efectuate la 01 aprilie 2017, cuantumul pensiei de dizabilitate a fost majorat la 1795,85 lei/lunar.

Totodată menționează că, odată cu adresarea acestuia verbală către colaboratorii Casei teritoriale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova a sect. Centru, mun. Chișinău, i s-a calculate (neoficial) pensia pentru limita de vârstă de 1398,26 lei/lunar. Atunci, realizând că pensia pentru limita de vârstă calculată este mai mică decât cea pe care o primea pentru gradul de dizabilitate, nu a mai depus cerere în scris pentru a primi pensia pentru limita vârstă.

Mai indică că, în anul 2017, după reforma în sistemul de pensionare, coeficientul pentru muncitori, s-a dublat, astfel după schimbările date, la 11 aprilie 2017 a depus cerere pentru a i se stabili pensia pentru limita de vârsta de pensionare și stagiul de cotizare de 30 ani.

Concomitent mai indică că, din motive necunoscute, la adresarea repetată către Casa teritorială de Asigurări Sociale a Republicii Moldova a sect. Centru, mun. Chișinău i s-a calculat aceeași pensie pentru limita de vârstă, de 1398,26 lei/lunar fiind s-a refuzat în a recalcula pensia conform coeficientului prin care s-a dublat pensia pentru muncitori. In rezultat, după cererea depusă în anul 2017 (cu modificările ulterioare) s-a calculat pensia de 1398,26 lei/lunar pe care o primesc până în prezent, dar cu indexările anuale, având suma de 2780 lei.

Conform art. 41 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat începând cit 1 iulie 2019, se stabilește vârsta standard de pensionare de 63 de ani pentru bărbați și, începând cu 1 iulie 2028, vârsta standard de pensionare de 63 de ani pentru femei. Atingerea acestor vârste se realizează prin creșterea anuală a vârstelor standard de pensionare, conform eșalonării prevăzute în tabelul nr. 2. (vârsta de pensionare standard pentru bărbați în anul 2017 a fost stabilită de 62 ani și 4 luni).

În susținerea cererii de chemare în judecată partea reclamantă face trimitere la art. 53 din Legea menționată supra, prevede calcularea pensiei pentru limită de vârstă, care spune că: pensia pentru limită de vârstă se determină prin cumularea stagiului de cotizare realizat pentru perioada de până la 1 ianuarie 1999 și începând cu 1 ianuarie 1999. Pensia pentru limită de vârstă se calculează, conform prevederilor art. 16. din venitul mediu lunar asigurat valorizat, realizat după 1 ianuarie 1999, luându-i-se în considerare stagiul de cotizare total. În cazul în care, începând cu 1 ianuarie 1999, asiguratul nu a realizat un stagiu de cotizare sau stagiul de cotizare realizat după această dată este mai mic de 5 ani, pensia acestuia i se calculează conform formulei redate în anexa nr. 4. În cazul în care cuantumul pensiei calculate în condițiile alin.(2^1) este mai mic decât cuantumul pensiei minime prevăzut la art. 12, pensia minimă se determină în condițiile art. 16 alin. (2)-(3).

Totodată, este imperios a menționat și prevederile articolului 16 al Legii nr. 156 privind pensiile de asigurări sociale de stat, Calcularea pensiei pentru limită de vârstă, Cuantumul pensiei pentru limită de vârstă se determină conform formulei de calcul din anexa nr. 2, reieșind din rata de acumulare de 1,35%, venitul mediu lunar asigurat, valorizat conform prevederilor art. 8, și stagiul de cotizare realizat. În cazul în care cuantumul pensiei calculate pentru un stagiu de cotizare prevăzut la art. 42 alin. (1) este mai mic decât cuantumul pensiei minime stabilite la art. 12 alin. (1), se acordă pensia minimă respectivă. În cazul în care pensia calculată în condițiile unui stagiu de cotizare, incomplet este sub nivelul pensiei minime, asiguratului i se acordă pensia calculată. care nu poate fi mai mică decât pensia minimă diminuată proporțional stagiului de cotizare realizat, dar nici mai mică de 50% din pensia minimă.

Totodată indică și prevederile art. 53 al prezentei Legi care face trimitere la anexa nr. 4, stabilește o formula de calcul

Formulele de calcul ale pensiei pentru limită de vârstă în condițiile art.53 alin.(1),

art. 48 alin. (2), pensia pentru limită de vârstă, în condițiile art.53 alin.(l), se calculează după formula: Pt = Vv/Vt x Pv + Vn/Vt x Pn, în care: Pt cuantumul pensiei; Pv - cuantumul pensiei calculate pentru perioada anterioară intrării în vigoare a prezentei legi; Pn - cuantumul pensiei calculate pentru perioada posterioare intrării în vigoare a prezentei legi; Vv - stagiul de cotizare realizat anterior intrării în vigoare a prezentei legi; Vn - stagiul de cotizare realizat după intrarea în vigoare a prezentei legi; Vt - stagiul de cotizare total realizat în întreaga activitate. Pensia pentru perioada anterioară intrării în vigoare a prezentei legi se calculează după următoarele formule 1) pentru lucrătorii din agricultură: Pv = Pml + 0,005 x Vt x Sm x K; 2) pentru alți beneficiari de pensii pentru limită de vârstă: Pv = Pm2 + 0,005 x Vt x Sm x K, În care: Pv - cuantumul pensiei; Pml - suma fixă minimă garantată de stat la pensia pentru limită de vârstă pentru lucrătorii din agricultură; Pm2 - suma fixă minimă garantată de stat la pensia pentru limită de vârstă pentru alți beneficiari ai acestei pensii; Vt - stagiul de cotizare realizat în întreaga perioadă de activare; Sm - salariul mediu lunar pe țară, determinat pentru fiecare categorie de beneficiari, pentru anul anterior anului de pensionare, iar în cazul stabilirii pensiei în perioada de la 1 ianuarie până la 31 martie inclusiv - salariul mediu lunar pe țară din care s-au plătit contribuțiile pentru anul anterior anului precedent anului de pensionare; K - coeficientul individual al pensionarului, calculat conform alin. (3). Coeficientul individual al pensionarului reprezintă raportul dintre suma salariului pentru oricare 60 de luni consecutive (indiferent de durata întreruperii munca) din ultimii li ani de muncă anteriori intrării în vigoare a prezentei legi și suma salariului mediu pe țară pentru aceeași perioadă, dar nu poate depăși 5 ,0. În cazul cînd vechimea în muncă este mai mică de 60 de luni coeficientul individual se determină reieșind din timpul real lucrat și nu poate depăși 2,0. Dacă stagiul de cotizare total realizat în întreaga perioadă de activitate este mai mare decât stagiul de cotizare necesar la data stabilirii pensiei, cuantumul pensiei pentru perioada posterioară intrării în vigoare a prezentei legi se calculează în condițiile art. 16, după formula: Pn = [1,4% x VI + 2% (Vt - VI) + 2% (R - Rl)] * Sa, în care: Pn - mărimea pensiei; VI- stagiul de cotizare total realizat în întreaga activitate, dar nu mai mic decât cel necesar; VI -stagiul de cotizare necesar la data obținerii dreptului la pensie; R - vârstă reală la pensionare; R1 - vârstă de pensionare necesară la data obținerii dreptului la pensie; Sa- venitul mediu lunar asigurat.

Mai indică că, dacă asiguratul, la data atingerii vârstei de pensionare prevăzute la art. 15, confirmă un stagiu de cotizare de cel puțin 15 de ani, dar care nu depășește stagiul de cotizare necesar la data stabilirii pensiei, pensia se calculează după formula: P= 1,4% x Vt x Sa.

Totodată susține că, s-a adresat la Casa teritorială de Asigurări Sociale a Republicii Moldova a sect. Centru, mun. Chișinău și Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova pentru a obține careva explicații cum s-a calculat pensia de vârstă și s-a ajuns la cuantumul dat de pensie, însă a primit recomandări de la Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova a sect. Centru, mun. Chișinău să se adreseze la Casa teritorială de Asigurări Sociale a Republicii Moldova a sect. Centru, mun. Chișinău, iar la solicitările noastre nu a mai primit nici un răspuns.

Solicită partea reclamantă *****Ivan:

- admiterea cererii de chemare în judecată și recalcularea pensiei de vârstă începând cu anul 2016 până în prezent, conform Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat;

- a obliga Casa teritorială de Asigurări Sociale a Republicii Moldova a sect. Centru, mun. Chișinău să prezinte dosarul personal de stabilire a pensiei a lui *****Ivan prin care o fost calculată pensia de vârstă.

La 21.02.2024, prin intermediul cancelariei Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din partea pârâtului Casa Națională de Asigurări Sociale, a parvenit referința pe marginea cererii de chemare în judecată, prin care autoritatea şi-a exprimat dezacordul cu acțiunea înaintată, solicitând respingerea acesteia ca neîntemeiată (f.d. 40-43).

În motivarea referinței pârâtul menționează că, în conformitate cu prevederile art. 164 al Codului Administrativ „(1) Cererea prealabilă se depune în scris la autoritatea publică emitentă."

Potrivit art. 165 al Codului Administrativ „(1) Cererea prealabilă se depune în termen de 30 zile de la comunicarea sau notificarea actului administrativ individual ori a respingerii petiției.

Susține că, dacă autoritatea publică nu soluționează cererea în termen prevăzut de prezentul cod, cererea prealabilă poate fi depusă în decursul unui an de la expirarea termenului."

Astfel, în temeiul art. 140 al Codului Administrativ, actul administrativ individual emis la data de 27.03.2023 a obținut puterea lucrului decis și în prezent nu poate fi contestat nici pe calea prealabilă, nici prin acțiune în instanța competentă.

Reține că „puterea lucrului decis" ca termen juridico-civil se răsfrânge asupra posibilității apărute la persoana fizică sau juridică de a-și apăra dreptul încălcat pe calea acțiunii în contenciosul administrativ. Deci, puterea lucrului decis, apare la expirarea termenului, în cazul în care acțiunea nu a fost înaintată, se stinge dreptul la apărare pe calea acțiunii în contenciosul administrativ dreptul la acțiune.

Mai indică că, în speță, odată ce una din părți pe dosar invocă puterea lucrului decis de către recurent, aceasta fiind un mijloc de apărare a lui împotriva recurentului care decurge din principiul legalității, principiul cercetării din oficiu și egalitatea de tratament, exercitarea și apărarea drepturilor administrative, principiu de care instanța este obligată să țină cont.

Odată ce e dovedit cu certitudine că, reclamantul a omis termenul de contestare și o altă parte pe dosar a invocat aceasta întru apărarea sa, se consideră stins dreptul subiectiv la apărarea intereselor sale pe calea acțiunii în contencios administrativ și deci acțiunea urmează a fi respinsă fără a se intra în dezbaterea fondului cauzei.

Prin aceasta se va respecta dreptul la apărare a pârâtului, or prin respectarea puterii lucrului decis, legislatorul garantează apărarea drepturilor ambilor părți, pentru reclamant - dreptul la acțiune, pentru pârât - dreptul la apărare împotriva reclamantului. Conchide că acțiunea reclamantului urmează a fi respinsă doar pe motivul omiterii termenului. Astfel că, instanța de judecată declară inadmisibilă cererea de chemare în judecată, or într-un stat de drept în care drepturile și libertățile persoanei sunt proclamate valori supreme, puterea lucrului decis este menită să asigure protecție efectivă a drepturilor și

intereselor legitime a persoanelor fizice și juridice.

Potrivit prevederilor art. 162 al Codului Administrativ, procedura prealabilă urmărește scopul de a verifica legalitatea actelor administrative individuale. Dacă autoritatea publică nu soluționează petiția în termenele prevăzute de prezentul cod, persoana afectată este în drept să depună cererea prealabilă. Cererea prealabilă poate fi îndreptată spre: anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual ilegal sau nul; emiterea unui act administrativ individual.

Potrivit prevederilor art. 207 lit. d), f), Cod Administrativ: Acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când: nu sunt întrunite condițiile prevăzute la art. 209 al Codului Administrativ, în cazurile prevăzute de lege, termenul de înaintare a acțiunii în contencios administrativ.

Atrage atenția, instanței de fond, asupra faptului că, *****Ivan nu a respectat procedura prealabilă, impusă de Codul Administrativ.

Mai menționează că, art. 20 din Codul Administrativ prevede că, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Astfel indică prevederile art. 212, alin. (1) Cod Administrativ prevede, că la cererea de chemare în judecată se anexează: a) copia actului administrativ contestat și copia deciziei cu privire la cererea prealabilă, dacă legea prevede o astfel de procedură.

În consecință menționează că, Casa Națională de Asigurări Sociale reiterează faptul că, cererea de chemare în judecată înaintată de *****Ivan urmează a fi considerată inadmisibilă, deoarece nu s-a respectat procedura prealabilă și a fost omis termenul de prescripție contestării actului administrativ individual emis la data de 27.03.2023.

Consideră că, cererea respectivă ca fiind neîntemeiată și urmează a fi respinsă integral din următoarele considerente.

Astfel, în rezultatul examinării dosarului de pensionare s-a constatat că, reclamantul începând cu data de 25.11.2010 a beneficiat de pensie de dizabilitate medie (gradul III), ulterior de la 14.03.2011 de pensie de dizabilitate accentuată (gradul II), afecțiune generală, cuantumul căreia constituia la 01.04.2016- 1681,51 lei lunar.

Potrivit art. 11 al Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, în cazul în care asiguratul îndeplinește condițiile pentru obținerea mai multor categorii de pensii, el poate opta pentru o singură categorie. Pensionarului în drept să obțină o altă categorie de pensie i se acordă această pensie de la data depunerii cererii și documentelor necesare.

Notează că, la 14.04.2016 reclamantul s-a adresat la Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Centru cu cererea privind transferul la pensie pentru limită de vârstă. Pensia a fost calculată pe baza coeficientului individual al salariului - 2,25356, luând în considerație stagiul total de cotizare de 28,6 ani, cuantumul căreia constituia 1595,90 lei lunar, fiind mai mic decât mărimea pensiei în plată (1681,51 lei), transferul la pensie pentru limită de vârstă fiind inoportun. Ca urmare a indexării efectuate la 01.04.2017 cuantumul pensiei de dizabilitate a fost majorat și constituia - 1795,85 lei lunar.

Atrage atenția că, începând cu 01.04.2017 pensia se determină din venitul mediu

lunar asigurat valorizat, realizat după 1 ianuarie 1999, luându-i în considerare stagiul de cotizare total. În cazul în care, începând cu 1 ianuarie 1999, asiguratul nu a realizat un stagiu de cotizare sau stagiul de cotizare realizat după această dată este mai mic de 5 ani, în conformitate cu prevederile art. 53 alin. (2^1) al Legii nr. 156/1998, pensia acestuia i se calculează conform formulei redate în anexa nr.4, în baza coeficientului nivelului profesional - prevăzut în Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165/2017. Raportarea ocupațiilor la coeficienții nivelului profesional se efectuează potrivit Clasificatorului ocupațiilor din Republica Moldova (CORM 006-14) (anexa nr. 1 la Regulament).

Concomitent mai indică că, repetat la 11.04.2017 reclamantul s-a adresat la Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Centru cu cererea privind transferul la pensie pentru limită de vârstă.

Pensia pentru limită de vârstă a fost calculată pe baza coeficientului nivelului profesional - 1,5 al funcției de "Parchetar-curățitor" categoria V și a stagiului total de cotizare de 29,1 ani, cuantumul căreia începând cu 11.04.2017 constituia -1398,26 lei lunar, cuantumul căreia fiind mai mic decât mărimea pensiei în plată (1795,85 lei), reexaminarea pensiei fiind inoportună. Începând cu 04.12.2017, conform cererii depuse la Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Centru s-a stabilit pensie pentru limită de vârstă, cuantumul căreia începând cu 04.12.2017 constituia -1398,26 lei lunar, conform formulei de calcul al pensiei pentru limită de vârstă în condițiile art. 53 alin. (2^1) în Anexa nr. 4

$$P = Pmin \times \frac{Tt}{2Tmin} \times Knp,$$

unde:

P - cuantumul pensiei;
Pmin - pensia minimă pentru limită de vârstă la data stabilirii pensiei (la caz Pmin = 961);
Tt - stagiul total de cotizare, ani (la care Tt = 29,1 ani);
Tmin - stagiul minim care acordă dreptul la pensie (30 ani);
Knp - coeficientul nivelului profesional (la caz 1,5).
P = 961 x 29,1/30 x 1,5 = 1398,26 lei.

După indexările efectuate în anii 2018 - 2022 pensia a fost majorată și constituie de la 01.04.2022- 2420,65 lei lunar.

Sintetizând cele expuse, menționează că, pretențiile invocate de către reclamant în cererea dedusă judecății sunt absolut neîntemeiate, or, CNAS la calcularea pensiei pentru limită de vârstă s-a condus în strictă conformitate de prevederile legale în vigoare, și anume prestația solicitată a fost stabilită reclamantului conform normelor expres prevăzute în prevederile legislației de pensionare.

Reieșind din cele relevate, Casa Națională consideră solicitarea reclamantului din acțiune ca fiind nefondate și pur declarative, fiind în contradicție cu prevederile legale în vigoare.

Casa Națională de Asigurări Sociale, în conformitate cu art. 224 alin. 1) lit. f) Cod

Administrativ, solicită respingerea cererii de chemare în judecată ca neîntemeiată.

În ședința de judecată reclamantul *****Ivan cât și reprezentantul acestuia avocatul Vitalie Serbușco, au solicitat respingerea cererii de chemare în judecată din motivele de fapt și de drept indicate în referință.

În ședința de judecată reprezentantul pârâtului CNAS Elena Bondarciuc, în baza procurii nr. 1433 din 02.02.2024, a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată.

Aprecierea instanţei de judecată:

Examinând cererea de chemare în judecată, audiind explicaţiile părţilor prezente, cercetând probele anexate la dosar în ansamblu şi interconexiunea lor, studiind normele legii aplicabile, instanţa de judecată ajunge la concluzia că cererea de chemare în judecată depusă de *****Ivan către Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea autorității publice de a emite act administrativ individual favorabil, urmează a fi respinsă din următoarele considerente.

Conform prevederilor art.189 alin. (1) și (2) Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. O acțiune în contencios administrativ poate fi înaintată și atunci când autoritatea publică nu a soluționat în termen legal o cerere.

Conform art. 2 alin. (1) Cod administrativ, prevederile prezentului cod determină statutul juridic al participanţilor la raporturile administrative, atribuţiile autorităţilor publice administrative şi ale instanţelor de judecată competente pentru examinarea litigiilor de contencios administrativ, drepturile şi obligaţiile participanţilor în procedura administrativă şi cea de contencios administrativ.

Conform art. 3 Cod administrativ, Legislația administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor și a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținându-se cont de interesul public și de regulile statului de drept.

Conform art. 18 Cod administrativ, interesul public vizează ordinea de drept, democraţia, garantarea drepturilor şi a libertăţilor persoanelor, precum şi obligaţiile acestora, satisfacerea necesităţilor sociale, realizarea competenţelor autorităţilor publice, funcţionarea lor legală şi în bune condiţii.

Conform art. 22 alin. (1) Cod administrativ, autorităţile publice şi instanţele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul şi volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanţilor, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Conform art. 93 alin. (1) din Codul administrativ, fiecare participant probează faptele pe care îşi întemeiază pretenţia.

Potrivit art. 17 Cod administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Potrivit art. 225 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, instanţa de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunităţii unui act administrativ. Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreţionar se limitează la faptul dacă autoritatea publică: a) şi-a exercitat dreptul discreţionar; b) a luat în considerare toate faptele relevante; c) a respectat limitele legale ale dreptului discreţionar; d) şi-a exercitat dreptul discreţionar conform scopului acordat prin lege.

Conform art. 206 alin.(1) Cod administrativ, o acţiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acţiune în contestare); b) obligarea autorităţii publice să emită un act administrativ individual (acţiune în obligare); c) impunerea la acţiune, la tolerare a acţiunii sau la inacţiune (acţiune în realizare); d) constatarea existenţei sau inexistenţei unui raport juridic ori nulităţii unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ (acţiune în constatare); sau e) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ normativ (acţiune de control normativ).

Potrivit art. 208 alin. (1) Cod administrativ, în cazurile prevăzute de lege, până la înaintarea acțiunii în contencios administrativ, se va respecta procedura prealabilă.

Analizând circumstanțele speței în coraport cu normele legale precitate, instanța de judecată constată că, reclamantul a respectat procedura de depunere a acțiunii, precum și termenul de depunere a acțiunii în instanța de contencios administrativ, motiv pentru care instanța judecătorească constatând că acțiunea este admisibilă, va examina fondul acesteia.

Reieșind din dreptul subiectiv al subiectului afectat, care la fel a fost predeterminat de legiuitorul şi care a fost formulat astfel - orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanţei de contencios administrativ competente pentru a obţine anularea actului, recunoaşterea dreptului pretins şi repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

Fiind investită cu atribuția cercetării stării de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, în temeiul art. 22 și 219 Cod administrativ, instanța de judecată reține că obiect al examinării prezentei cauze în instanța de contencios administrativ îl constituie anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea autorității publice de a emite act administrativ individual favorabil.

În privința competenței instanței de judecată la examinarea acțiunii în contencios administrativ se constată că competența în conformitate cu prevederile art. 191 alin. (1) și art. 196 alin. (1) Cod administrativ revine Judecătoriei Chișinău. Prin urmare acțiunea este depusă cu respectarea prevederilor art. 191 alin. (1), art. 192 alin. (2) și art. 196 alin. (1) Cod administrativ.

Astfel, instanța de judecată constată că acțiunea este admisibilă.

Din materialele cauzei, instanța reține că, prin decizia din 17.07.2017, CTAS Centru a transferat reclamantul *****Ivan la pensia pentru limita de vârstă (stagiu incomplet), cuantumul pensiei 1 398,26 lei.

Prin decizia din 15.12.2017, CTAS Centru a stabilit pensia pentru reclamantul *****Ivan, cuantumul pensiei 1 398,26 lei.

Prin scrisoarea din 27.03.2023, CNAS a comunicat că, în urma examinării dosarului de pensionare, s-a constatat că *****Ivan a beneficiat inițial de pensie de dizabilitate gradul III, ulterior gradul II, cuantumul acesteia fiind superior pensiei pentru limită de vârstă la datele solicitărilor de transfer din 14.04.2016 și 11.04.2017, motiv pentru care transferul a fost considerat inoportun. A menționat că, începând cu 01.04.2017, pensia pentru limită de vârstă se calculează potrivit venitului mediu valorizat sau, în lipsa a cel puțin 5 ani de stagiu după 01.01.1999, conform formulei prevăzute de art. 53 alin. (2^1) din Legea nr. 156/1998 și a coeficientului nivelului profesional stabilit prin Regulament. CNAS comunicat că plata pensiei de dizabilitate a fost sistată la 01.12.2017 din cauza lipsei reexpertizării, iar de la 04.12.2017 a fost stabilită pensia pentru limită de vârstă în cuantum de 1398,26 lei lunar, calculată după formula legală, ulterior majorată prin indexările anilor 2018–2022, ajungând la 2420,65 lei de la 01.04.2022.

Conform art. 11 din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii,

(1) În cazul în care asiguratul îndeplineşte condiţiile pentru obţinerea mai multor categorii de pensii, el poate opta pentru o singură categorie.

(2) Pensionarului în drept să obţină o altă categorie de pensie i se acordă această pensie de la data depunerii cererii şi documentelor necesare.

Conform art. 12 din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii,

(1) Cuantumul pensiei minime pentru limită de vârstă se stabilește anual de către Guvern și este cel puțin egal cu cuantumul pentru anul precedent indexat în condițiile art. 13 alin. (2).

(2) Cuantumul pensiei minime de dizabilitate reprezintă:

a) în cazul unei dizabilități severe – 75% din cuantumul pensiei minime pentru limită de vîrstă;

b) în cazul unei dizabilități accentuate – 70% din cuantumul pensiei minime pentru limită de vîrstă;

c) în cazul unei dizabilități medii – 50% din cuantumul pensiei minime pentru limită de vîrstă.

(3) În cazul în care cuantumul pensiei calculat conform legii este mai mic decât cuantumul pensiei minime pentru categoria respectivă, diferența dintre aceste cuantumuri, sub forma unui supliment de solidaritate, se acoperă din mijloacele bugetului de stat.

Conform art. 8 din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii,

(1) Baza de calcul al pensiei o constituie venitul mediu lunar asigurat din toată perioada de activitate, valorizat la momentul stabilirii pensiei.

(1^1) Valorizarea reprezintă indexarea venitului mediu lunar asigurat realizat începînd cu 1 ianuarie 1999, reieșind din coeficientul de creștere a salariului mediu pe economie din perioadele contributive pînă la anul precedent anului de stabilire a pensiei. Coeficienții de valorizare pentru fiecare an se aprobă de Guvern în fiecare an la 1 aprilie.

(2) Venitul mediu lunar asigurat se determină din suma contribuţiilor plătite în perioadele contributive, cotele de contribuţii stabilite prin lege pentru aceste perioade şi numărul total de luni de cotizare. Formula de calcul a venitului mediu lunar asigurat este redată în anexa nr.1, parte integrantă a prezentei legi.

(3) Pentru perioadele specificate la art. 5 alin. (2) lit. a) și e), la determinarea venitului mediu lunar asigurat începând cu 1 ianuarie 1999 se ia în considerare salariul minim lunar pe țară la data calculării pensiei. Pentru perioadele specificate la art. 5 alin. (2) lit. a^1), b), d) și f), la determinarea venitului mediu lunar asigurat începând cu 1 ianuarie 1999 se ia în considerare salariul mediu lunar pe țară la data calculării pensiei.

(6) Pentru persoanele strămutate de pe teritoriul unui stat, cu care Republica Moldova are încheiat acord în domeniul asigurării cu pensii, pe teritoriul Republicii Moldova şi care, după strămutare, au realizat pe teritoriul acesteia stagiul minim de cotizare necesar pentru calcularea venitului în scopul stabilirii pensiei, baza de calcul a pensiei constituie venitul mediu lunar asigurat obţinut pe teritoriul Republicii Moldova după strămutare.

(7) Pentru persoanele strămutate de pe teritoriul unui stat, cu care Republica Moldova are încheiat acord în domeniul asigurării cu pensii, pe teritoriul Republicii Moldova şi care, după strămutare, nu au activat şi nu au realizat pe teritoriul acesteia stagiul minim de cotizare necesar pentru calcularea venitului în scopul stabilirii pensiei, baza de calcul a pensiei constituie salariul lunar calculat unui lucrător de aceeaşi profesie (funcţie) şi calificare în ramura respectivă, antrenat într-o activitate similară în Republica Moldova, în baza condiţiilor de salarizare, reglementate de stat, în vigoare la momentul stabilirii pensiei.

(8) Pentru persoanele strămutate de pe teritoriul unui stat care făcea parte din URSS, cu care Republica Moldova nu are încheiat acord în domeniul asigurării cu pensii, pe teritoriul Republicii Moldova şi care, după strămutare, nu au activat şi nu au realizat pe teritoriul acesteia stagiul minim de cotizare necesar pentru calcularea venitului în scopul stabilirii pensiei, însă confirmă stagiul de cotizare realizat pînă la 31 decembrie 1991 pe teritoriul URSS, baza de calcul a pensiei constituie salariul mediu lunar realizat pînă la 31 decembrie 1991.

(9) Cheltuielile aferente includerii în stagiul de cotizare a perioadelor specificate la art. 5 alin. (2) lit. a), a^1), b), d), e) și f) se acoperă de la bugetul de stat.

Conform art. 15 din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii,

(1) Pensia pentru limită de vîrstă poate fi stabilită la împlinirea vîrstelor standard de pensionare prevăzute la art. 41, cu condiția realizării stagiului minim de cotizare de 15 ani.

(2) Asiguratul care, la împlinirea vîrstei standard de pensionare, nu are stagiul minim de cotizare prevăzut la alin. (1) are dreptul la alocație în condițiile Legii nr. 499 din 14 iulie 1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni.

(3) În cazul în care, la împlinirea vîrstei standard de pensionare, asiguratul nu își exercită dreptul la pensie, la stabilirea pensiei se va lua în considerare stagiul de cotizare realizat la data solicitării.

Conform art. 16 din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii,

(1) Cuantumul pensiei pentru limită de vîrstă se determină conform formulei de calcul din anexa nr. 2, reieșind din rata de acumulare de 1,35%, venitul mediu lunar asigurat, valorizat conform prevederilor art. 8, și stagiul de cotizare realizat.

(2) În cazul în care cuantumul pensiei calculate pentru un stagiu de cotizare prevăzut la art. 42 alin.(1) este mai mic decît cuantumul pensiei minime stabilite la art. 12 alin. (1), se acordă pensia minimă respectivă.

(3) În cazul în care pensia calculată în condițiile unui stagiu de cotizare incomplet este sub nivelul pensiei minime, asiguratului i se acordă pensia calculată, care nu poate fi mai mică decât pensia minimă diminuată proporțional stagiului de cotizare realizat, dar nici mai mică de 50% din pensia minimă.

Conform art. 20 din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii,

(1) Asiguratul încadrat într-un grad de invaliditate cauzată de o boală obişnuită beneficiază de o pensie de invaliditate dacă îndeplineşte condiţiile de stagiu de cotizare, în raport cu vîrsta la data constatării invalidităţii, conform tabelului nr.1.

(2) Pensia de invaliditate cauzată de un accident de muncă sau boală profesională se stabileşte indiferent de durata stagiului de cotizare

(3) În cazul stabilirii pensiei de invaliditate cauzată de o boală obişnuită, beneficiarilor de pensie de invaliditate cauzată de un accident de muncă sau boală profesională, persoanelor a căror invaliditate a survenit în legătură cu îndeplinirea serviciului militar în termen, precum şi invalizilor din copilărie, stagiul de cotizare necesar se stabileşte în raport cu vîrsta, de la data constatării iniţiale a invalidităţii.

(4) În cazul în care persoanele menţionate la alin.(3) nu au realizat stagiul de cotizare necesar pînă la data constatării iniţiale a invalidităţii, stagiul de cotizare necesar se stabileşte în raport cu vîrsta, la data adresării pentru stabilirea pensiei de invaliditate cauzată de o boală obişnuită.

Conform art. 21 din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii,

(1) Cuantumul pensiei de dizabilitate se calculează în raport cu gradul de dizabilitate conform formulelor din anexa nr. 3, parte integrantă a prezentei legi.

(2) În cazul în care cuantumul pensiei de dizabilitate calculat în funcție de gradul de dizabilitate este mai mic decît cuantumul pensiei minime stabilit la art.12 alin. (2) lit. a)–c), se acordă pensia minimă respectivă.

(3) În cazul încadrării în alt grad de dizabilitate, cuantumul pensiei se determină din venitul mediu lunar asigurat luat în considerare la stabilirea inițială a pensiei, ţinîndu-se cont de toate indexările (recalculările) efectuate anterior încadrării în alt grad de dizabilitate.

Conform art. 41 din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii,

(1) Începînd cu 1 iulie 2019, se stabilește vîrsta standard de pensionare de 63 de ani pentru bărbați și, începînd cu 1 iulie 2028, vîrsta standard de pensionare de 63 de ani pentru femei. Atingerea acestor vîrste se realizează prin creșterea anuală a vîrstelor standard de pensionare, conform eșalonării prevăzute în tabelul nr. 2.

Conform art. 42 din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii,

(1) Se stabileşte stagiul complet de cotizare de 34 de ani: pentru bărbaţi începînd cu 1 iulie 2018, iar pentru femei începînd cu 1 iulie 2024, conform eşalonării prevăzute în tabelul nr. 5.

Conform art. 53 din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii,

(1) Pensia pentru limită de vîrstă se determină prin cumularea stagiului de cotizare realizat pentru perioada de pînă la 1 ianuarie 1999 și începînd cu 1 ianuarie 1999.

(2) Pensia pentru limită de vîrstă se calculează, conform prevederilor art. 16, din venitul mediu lunar asigurat valorizat, realizat după 1 ianuarie 1999, luîndu-se în considerare stagiul de cotizare total.

(2^1) În cazul în care, începînd cu 1 ianuarie 1999, asiguratul nu a realizat un stagiu de cotizare sau stagiul de cotizare realizat după această dată este mai mic de 5 ani, pensia acestuia i se calculează conform formulei redate în anexa nr. 4.

(3) În cazul în care cuantumul pensiei calculate în condiţiile alin.(2^1) este mai mic decît cuantumul pensiei minime prevăzut la art.12, pensia minimă se determină în condiţiile art.16 alin.(2)-(3).

În speță, obiectul contenciosului administrativ în prezenta cauză îl constituie verificarea legalității deciziei CNAS privind stabilirea și calcularea pensiei pentru limită de vârstă a reclamantului, și solicitarea de recalculare a pensiei începând cu anul 2016, conform prevederilor Legii nr. 156 din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat.

La caz, instanța reține că, *****Ivan a beneficiat inițial de pensie de dizabilitate medie - gradul III începând cu 25.11.2010, iar ulterior, de la 14.03.2011, de pensie de dizabilitate accentuată - gradul II, afecțiune generală, al cărei cuantum la 01.04.2016 constituia 1681,51 lei lunar.

În conformitate cu art. 11 din Legea nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, prevede că în cazul în care asiguratul îndeplineşte condiţiile pentru obţinerea mai multor categorii de pensii, el poate opta pentru o singură categorie, reclamantul s-a adresat la 14.04.2016 la CTAS sect. Centru cu cerere privind transferul la pensia pentru limită de vârstă. Astfel, pensia i-a fost calculată pe baza coeficientului individual al salariului de 2,25356, luându-se în considerație stagiul total de cotizare de 28,6 ani, stabilind cuantumul de 1595,90 lei lunar, sumă inferioară celei pe care o primea deja ca pensie de dizabilitate 1681,51 lei, ceea ce a determinat autoritatea publică să considere transferul inoportun.

Ulterior, după indexarea din 01.04.2017, cuantumul pensiei de dizabilitate a crescut la 1795,85 lei lunar. La fel, a intrat în vigoare modificarea legislației care prevedea că, începând cu 01.04.2017, pensia pentru limită de vârstă se determină din venitul mediu lunar asigurat valorizat, realizat după 01 ianuarie 1999, luându-se în considerare stagiul de cotizare total.

Subsecvent, în cazul în care începând cu 1 ianuarie 1999, asiguratul nu a realizat un stagiu de cotizare sau stagiul realizat după această dată este mai mic de 5 ani, conform art. 53 alin. (2^1) al Legii nr. Legii nr. 156 din 14.10.1998, pensia se calculează conform formulei redate în anexa nr. 4, în baza coeficientului prevăzut în Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, Anexa nr. 1 la Hotărîrea Guvernului nr.165 din 21 martie 2017.

La 11.04.2017, reclamantul s-a adresat repetat la CTAS sect. Centru cu cererea privind transferul la pensia pentru limită de vârstă. Astfel, pensia pentru limită de vârstă a

fost calculată pe baza coeficientului nivelului profesional de 1,5, corespunzător funcției de categoria V, luându-se în considerare stagiul total de cotizare de 29,1 ani. Cuantumul pensiei calculate la 11.04.2017, era de 1398,26 lei lunar, sumă mai mică decât pensia de dizabilitate - 1795,85 lei, ceea ce a dus la concluzia autorității publice că transferul era inoportun.

Ulterior, plata pensiei de dizabilitate a fost sistată de la 01.12.2017, deoarece reclamantul nu s-a prezentat pentru reexpertizare la Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă și nu i s-a determinat grad de dizabilitate.

Conform cererii depuse la CTAS Centru, începând cu 04.12.2017, reclamantului i s-a stabilit pensie pentru limită de vârstă în cuantum de 1398,26 lei lunar, calculată conform formulei prevăzute în anexa nr. 4 la Legea nr. Legii nr. 156 din 14.10.1998:

P = Pmin × (Tt/2Tmin) × Knp, unde:

- P - cuantumul pensiei;
- Pmin - pensia minimă pentru limită de vârstă la data stabilirii pensiei (961 lei);
- Tt - stagiul total de cotizare (29,1 ani);
- Tmin - stagiul minim care acordă dreptul la pensie (30 ani);
- Knp - coeficientul nivelului profesional (1,5).

Aplicând formula: P = 961 × 29,1/30 × 1,5 = 1398,26 lei.

După indexările efectuate în perioada 2018-2023, pensia reclamantului a fost majorată, ajungând la 2783,75 lei lunar, la data de 01.04.2023.

Instanța, analizând calculul pensiei efectuat de Casa Națională de Asigurări Sociale, constată că acesta a fost efectuată conformitate cu prevederile art. 53 alin. (2^1) din Legea nr. Legii nr. 156 din 14.10.1998, care prevăd că în cazul în care, începând cu 1 ianuarie 1999, asiguratul nu a realizat un stagiu de cotizare sau stagiul realizat după această dată este mai mic de 5 ani, pensia acestuia se calculează conform formulei din anexa nr. 4, utilizând coeficientul nivelului profesional.

Instanța remarcă că, reclamantul nu contestă explicit formula de calcul aplicată, ci rezultatul acesteia, considerând că pensia sa ar fi trebuit să fie mai mare. Totuși, reclamantul nu a prezentat probe plauzibile care să demonstreze că CNAS ar fi aplicat incorect prevederile legale sau ar fi stabilit greșit indicii utilizați în formulă.

Cu privire la coeficientul nivelului profesional de 1,5 aplicat în cazul reclamantului, instanța atestă că acesta a fost stabilit corect, în conformitate cu p. 7 din Regulament, care prevede că în cazul în care persoana a prestat activități în funcții cu nivel profesional diferit, coeficientul nivelului profesional se stabilește corespunzător ocupației raportate la nivelul profesional cel mai înalt dintre ocupațiile prestate în ultimii 15 ani de activitate, dacă activitatea în funcția indicată a durat mai mult de un an.

Potrivit materialelor cauzei, reclamantul a ocupat funcția de „Parchetar-curățitor” categoria V, pentru care este prevăzut un coeficient de 1,5.

Cu privire la argumentul reclamantului potrivit căruia coeficientul pentru muncitori s-a dublat în urma reformei din 2017, instanța constată că acesta nu a prezentat dovezi plauzibile care să susțină această afirmație și nu a făcut referire la o normă legală care să prevadă o asemenea dublare.

Cu privire la argumentul privind lipsa de transparență din partea autorității publice în furnizarea explicațiilor detaliate privind formula de calcul aplicată, instanța observă că CNAS a oferit reclamantului, prin scrisorile din 27.03.2023 și 07.06.2023, explicații amănunțite privind modul de calcul al pensiei, incluzând formulele utilizate și valorile exacte ale parametrilor introduși în aceste formule.

Celelalte argumente invocate de partea reclamantă nu au relevanţă, deoarece nu denotă încălcarea esenţială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei pentru anularea actului administrativ contestat şi urmează a fi respinse.

În acest context, analizând argumentele expuse de reclamant în cererea de chemare în judecată în coraport cu circumstanțele de fapt ale speței și normele legale citate supra, instanța de contencios administrativ constată că, acțiunile pârâtului sunt întemeiate, or, poziția reclamantului expusă în cererea de chemare în judecată, este una nefondată, care se bazează pe interpretarea eronată a normelor de drept material și pe argumente neprobate.

Coroborând normele legale citate cu circumstanțele speței, instanța deduce, că activitatea administrativă efectuată de către Casa Națională de Asigurări Sociale este una legală și întemeiată. Or, autoritatea publică la soluționarea speței a cercetat complet și multiaspectual circumstanțele și în limita competenţei, a emis actul administrativ prin care și-a realizat scopul său legal.

Astfel, analizând normele legale citate mai sus în coraport cu circumstanţele de fapt ale speţei şi materialul probatoriu administrat, instanța conchide că, nu a constatat admiterea a careva abateri la emiterea actului administrativ de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Totodată, analizând argumentele expuse de reclamant în cererea de chemare în judecată în coraport cu circumstanțele de fapt ale speței și normele legale citate supra, instanța de contencios administrativ constată că, acțiunile autorității pârâte sunt întemeiate, or, poziția părții reclamante, expusă în cererea de chemare în judecată, este una nefondată, care se bazează pe interpretarea eronată a normelor de drept material.

În aceiași ordine de idei, instanța concluzionează că, în speță, actele administrative contestate nu încalcă principiul proporționalității între mijloacele folosite şi scopul urmărit, bazându-se pe probleme identificate, justificate obiectiv şi rezonabil.

Astfel, analizând normele legale citate mai sus în coraport cu circumstanţele de fapt ale speţei şi materialul probatoriu administrat, instanța conchide că, nu a constatat admiterea a careva abateri la emiterea actelor administrative emise în privința reclamantului de către autoritatea pârâtă, ceea ce în consecință constituie temei de respingere a cererii de chemare în judecată depusă de *****Ivan, ca fiind neîntemeiată. Or, poziția reclamantului expusă în cererea de chemare în judecată, este una nefondată, care se bazează pe interpretarea eronată a normelor legale.

Conform art. 224 alin. (1) lit. f) Cod administrativ, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri: respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sunt îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărâri prevăzute la lit. a) - e).

În conformitate cu prevederile art. 232, 224 - 226 din Codul administrativ, instanța de judecată, -

H o t ă r ă ș t e:

Cererea de chemare în judecată depusă de *****Ivan către Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la recalcularea pensiei de vârstă începând cu anul 2016 până în prezent, conform Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat - se respinge ca neîntemeiată.

Hotărârea cu drept de apel la Curtea de Apel Centru în termen de 30 zile din data pronunțării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chişinău (sediul Centru). Motivarea apelului se prezintă la instanţa de apel în termen de 30 de zile de la data comunicării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanţa de judecată care a emis hotărârea contestată.

Preşedintele şedinţei,
judecător **Victor Sîrbu**